

ชื่องานวิจัย : ผลของสมุนไพรมะระขี้นกต่อระดับน้ำตาลในเลือด ของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน
ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสร้างแป้น ต.แวง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

ผู้วิจัย : **ผู้วิจัยหลัก** นางสาวอุไรลักษณ์ ผิวใบคำ (แพทย์แผนไทย)
ผู้วิจัยร่วม นางสาวอลิษา ฤทธิธรรม (พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ)
นางขวัญฤทัย พรหมชัย (เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน)
นางสาววิจิตรรา แสนอุบล (นักวิชาการสาธารณสุข)

หน่วยงาน : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสร้างแป้น ต.แวง อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร

ปีงบประมาณ : ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับน้ำตาลในเลือดของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานก่อนและหลังการใช้สมุนไพรมะระขี้นก มีความแตกต่างกัน ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสร้างแป้น การศึกษาครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง ได้รวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียน และการสัมภาษณ์จากกลุ่มเสี่ยงผู้ป่วยโรคเบาหวานในปัจจุบันที่วางสมมุติฐานไว้โดยใช้แบบสอบถาม ศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม แบบวัดผลก่อนและหลังการใช้สมุนไพรมะระขี้นก ตั้งแต่วันที่ 9 เดือนตุลาคม 2560 ถึงวันที่ 16 เดือนตุลาคม 2560 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 90.00) มีอายุ 61-70 ปี (ร้อยละ 33.33) สถานภาพ คู่ (ร้อยละ 93.33) ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 83.33) ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม (ร้อยละ 76.67) มีรายได้ 1,001- 5,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 60.00) ญาติป่วยเป็นโรคเบาหวาน (ร้อยละ 80.00) มีโรคประจำตัวอื่น (ร้อยละ 60.00) ค่าดัชนีมวลกายแปรผลอ้วนมาก (BMI>30.0) (ร้อยละ 33.33) อุณหภูมิ 36.8 องศาเซลเซียส (ร้อยละ 46.67) ความดันโลหิต 120/80-139/89 มิลลิเมตรปรอท อัตราการหายใจ 18 ครั้งต่อนาที (ร้อยละ 53.33) อัตราการเต้นของหัวใจ 70-79 ครั้งต่อนาที (ร้อยละ 36.67) การวัดระดับน้ำตาลในเลือด ค่าสถิติที่ได้จากการทดลอง โดยการการใช้สมุนไพรมะระขี้นกต่อระดับน้ำตาลในเลือดของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสร้างแป้น กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ตัวอย่างกลุ่มละ 30 คน ก่อนการรักษา กลุ่มที่ 1 ระดับน้ำตาลในเลือดค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 136.13 mg/dl ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 9.96 หลังการรักษา กลุ่มที่ 1 ระดับน้ำตาลในเลือดค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 98.93 mg/dl ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 12.76 เมื่อทดสอบด้วยค่า Paired t-test อยู่ที่ 4.04 ก่อนการรักษา กลุ่มที่ 2 ระดับน้ำตาลในเลือดค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 135.00 mg/dl ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 11.82 หลังการรักษา กลุ่มที่ 2 ระดับน้ำตาลในเลือดค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 121.20 mg/dl ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 20.58 เมื่อทดสอบด้วยค่า Paired t-test อยู่ที่ 4.44 และเมื่อทดสอบด้วยค่า p-value อยู่ที่ .00 ทั้ง 2 กลุ่ม ดังนั้น การวัดระดับน้ำตาลในเลือด

ก่อนและหลังการรักษาทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า การประเมินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ซึ่งสอดคล้องกับ อัครวัฒน์ เพ็ญพวงภควัต (2558) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของมะระขี้นกในการรักษาผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ในรายที่ใช้ยามาตรฐานแล้วไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลให้อยู่ในระดับเป้าหมายได้ พบว่า มะระขี้นกขนาด 1,500 มิลลิกรัมต่อวัน รักษาสัปดาห์ที่ 4 ระดับน้ำตาลในเลือด ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .002 เจาะเลือดเพื่อติดตามการทำงานของไต และการทำงานของเอนไซม์ในตับ พบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานของไตและตับ เมื่อสิ้นสุดการศึกษา สรุปผล สมุนไพรมะระขี้นกสามารถนำมาใช้เป็นยาในการควบคุมระดับน้ำตาลสำหรับผู้ป่วยที่รับประทานยามาตรฐานขนาดสูงสุดแล้ว และมีความปลอดภัยต่อไตและตับ

ภาพถ่าย ประกอบการทำงาน

